

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ
ΕΛΠ 44: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ (1600-1940) - ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ 2021-2022

Θέμα:

Να μελετήσετε προσεκτικά το κείμενο *Ιφιγένεια* του Πέτρου Κατσαΐτη (1720) και να παρακολουθήσετε την παράσταση του έργου σε διασκευή-σκηνοθεσία του Σπύρου Ευαγγελάτου (*Ιφιγένεια Εν Αηζουρίω*). Να απαντήσετε στα παρακάτω τρία ζητούμενα:

Α. Να χαρακτηρίσετε το έργο ειδολογικά, εντοπίζοντας τα στοιχεία του λαϊκού πολιτισμού και του λαϊκού θεάτρου.

Β. Πώς διαμορφώνεται ο μύθος της Ιφιγένειας στο έργο του Κατσαΐτη σε σχέση με τον αντίστοιχο μύθο στην *Ιφιγένεια εν Αυλίδι* του Ευριπίδη;

Γ. Πώς ο σκηνοθέτης Σπύρος Ευαγγελάτος ερμηνεύει το έργο του Κατσαΐτη από σκηνής; (κειμενική διασκευή, εκφορά του λόγου, ρυθμός & κινησιολογία, σκηνικά ευρήματα, κ.ο.κ.)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^ο Βήμα: Σχεδιάγραμμα

1. Εισαγωγή

- ❖ Μικρή αναφορά στο επτανησιακό θέατρο, στο οποίο εντάσσεται το παρόν έργο
- ❖ Προσδιορισμός του θέματος της εργασίας και σύντομη περιγραφή των κεφαλαίων

2. Η *Ιφιγένεια* (1720) του Πέτρου Κατσαΐτη: ειδολογικός χαρακτηρισμός και στοιχεία λαϊκού πολιτισμού και λαϊκού θεάτρου

- ❖ Αναφορά στα χαρακτηριστικά του επτανησιακού θεάτρου
 - Επιρροές από το θέατρο της Κρητικής Αναγέννησης
 - Επιρροές από το ιταλικό αναγεννησιακό θέατρο
 - Παράδοση της ιταλικής αυτοσχέδιας κωμωδίας (commedia dell' arte)
 - Παράδοση εγχώριου λαϊκού θεάτρου («ομιλίες»)
- ❖ Ειδολογικός χαρακτηρισμός του κειμένου
 - Τραγωδία => απομάκρυνση από τις συμβάσεις του είδους
 - Ιλαροτραγωδία => αίσιο τέλος, κωμικά στοιχεία
- ❖ Στοιχεία λαϊκού θεάτρου
 - Παράδοση της ιταλικής commedia dell' arte (lazzo, κωμικοί χαρακτήρες, αυτοσχεδιασμός, προσθήκη τριών κωμικών σκηνών)
 - Εγχώριο λαϊκό θέατρο: «Ομιλίες» (παράδοση λαϊκού πανηγυριού)
- ❖ Στοιχεία λαϊκού πολιτισμού
 - Ιαμβικός δεκαπεντασύλλαβος στίχος
 - Ομοιοκαταληξία
 - Δημοτική γλώσσα, διανθισμένη με ιδιωματικά στοιχεία

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3. Η κατασκευή του μύθου στην *Ιφιγένεια του Κατσαΐτη* και στην *Ιφιγένεια εν Αυλίδι* του Ευριπίδη

❖ Ομοιότητες

- Πρωταγωνιστικά πρόσωπα (Ιφιγένεια, Αχιλλέας, Αγαμέμνων, κ.ά)
- Χώρος: Αυλίδα
- Κύρια γεγονότα του μύθου (ανάγκη να θυσιαστεί η Ιφιγένεια για χάρη του κοινού καλού)

❖ Διαφορές

- Προσθήκη νέων προσώπων (π.χ. μάντης Χαλκίας)
- Αντιστροφή του τέλους => αίσια έκβαση (αποφυγή της θυσίας και γάμος Ιφιγένειας-Αχιλλέα)
- Ένταξη κωμικών και παρωδιακών στοιχείων (διακωμώδηση χαρακτήρων)
- Προσθήκη τριών κωμικών σκηνών άσχετων με τον μύθο
- Απομυθοποίηση του Τρωικού πολέμου

4. *Ιφιγένεια [εν Ληξουρίω]* του Σπύρου Ευαγγελάτου

❖ Κειμενική διασκευή

- Περικοπή στίχων και προσθήκη νέων, αντιμετάθεση λέξεων εντός του ίδιου στίχου
- Προσθήκη ενός νέου ρόλου, του Ποιητή (δηλ. του Κατσαΐτη) που αφηγείται τα βάσανα μιας ομάδας ερασιτεχνών ηθοποιών που προσπαθούν να ανεβάσουν την *Ιφιγένεια*
- Αυτοαναφορική τεχνική του εγκιβωτισμού: θέατρο εν θεάτρω
- Ανάδειξη του κωμικού και του παρωδιακού στοιχείου του επτανησιακού κειμένου

❖ Σκηνογραφία

- Ύπαρξη δύο δραματικών χώρων: α) Αυλίδα, β) Κεφαλλονιά 1720
- Μονοτοπικό εναλλασσόμενο σκηνικό: άμαξα που περιστρέφεται κυκλικά με

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

την εναλλαγή των πράξεων και επιτρέπει στους θεατές να δουν το κάρο από πολλές οπτικές γωνίες

❖ Ενδυματολογία και ρυθμός

- Ενδιαφέρουσα μουσική υπόκρουση
- Κοστούμια αρχαιοπρεπούς/φολκλορικής σκευής
- Έντομο μακιγιάζ => εντείνει την κωμικότητα των χαρακτήρων

5. Συμπεράσματα

- ❖ Σύνοψη όσων προηγήθηκαν με ιδιαίτερη έμφαση στην πρωτοτυπία του έργου του Κατσαΐτη και στην ανάδειξή του μέσω της σκηνικής μεταφοράς του από τον Σπύρο Ευαγγελάτο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!